

להגות נעים תורה והסידור
מגדור היוצא מעוד

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דהסידי זוטשקא

פ"ר אחרי מות - קדושים תשפ"א + גליון צ"ו

נהל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבנו"ק ז"ע

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגה"ה ר' זרח רונטל שליט"א

"כד מטאן חבריא לפרשתא דא הוי חדאן"

סגולת שבת זו ובחינת קבלת התורה בשלמות

סגולת שבת זו

ענין מיוחד יש בשבת קודש זו, שהיא מקודשת ג"כ מצד הקריאה בפ' אחרי, שמעורר הזמן של קדושת יום הכיפורים, וכידוע מה שמובא באמרי יוסף, שבקריאה מעורר הזמן יש יותר כח השפעת קדושת הזמן מאשר בזמן המועד עצמו, משום שבזמן המועד הוי רק בחינת שנה - זמן, משא"כ מה שמתעורר על ידי הקריאה של האדם שהוא בבחינת נפש, והוא גבוה ונשגב יותר, ש'נפש' גבוה יותר מ'שנה'. וא"כ ע"י הקריאה בפ' אחרי ניתן להשיג יותר קדושת יום הכיפורים, מאשר בזמן יום הכיפורים עצמו! [וכן מובא בשם הבית אהרן שמעת קריאת פרשת יוה"כ פ' פרשתינו, מתחילה כבר ההכנה לימים הנוראים הבעל"ט]. וכמו כן אור רשב"י ותורתו מתנוצץ ג"כ במיוחד בשבת קודש זו הכוללת השפעות יום ל"ג בעומר.

והנה ביוה"כ היה ג"כ ענין של השלמת קבה"ת שקבלו ישראל אז את הלוחות השניות. וכאן מצד פרשת קדושים המחוברת לפ' אחרי, הוי ג"כ הקריאה מעוררת הזמן - בחינת קבלת התורה ועשרת הדיברות בשלימות גדולה יותר מאשר בשבועות. ויה"כ הראשון שבו קיבלו הלוחות השניות, וכאשר נראה לקמן.

פרשה זו בחקלה נאמרה

מובא בשמו"ר (ג. מג. 1) עה"פ ויחל משה, ובפסיקתא רבתי (פרק טא) ובזוה"ק (ח"ג פ"ד ע"ג) שאחרי מה שקרה לאחר קבלת התורה, בא מרע"ה להמליץ על כלל ישראל, "לי צוית ולא להם". שכל מה שקרה הוא בגלל שבעשרת הדיברות אמר הקב"ה הכל בלשון יחיד "אנכי ה' אלוקיך", "לא יהיה לך", "זכור את יום השבת", "כבוד את אביך" וכו', שהוא לשון דיבור שמתיחד רק למרע"ה, וזוה שהקב"ה לא דיבר אל בני"ל בלשון רבים שידעו ברור שהכונה אליהם, זה גרם לאותו מכשול, ואין על בני"ל שום טענה. [ושם בחז"ל שבכוונה הכין הקב"ה מלכתחילה פתח של תשובה שיהיה למרע"ה מליצה ישרה להגן על בני ישראל לאחר החטא]. ובאמת ע"י טענה זו נאמר "וינחם ה' על הרעה וכו'".

והנה לאחר סליחת החטא ביוה"כ, וחזרת הקשר עם הקב"ה בבנין המשכן מט"ו בתשרי, חזר הקשר בשלימותו ביום א' ניסן ב"א תמ"ט לבה"ע, ביום שבו הוקם המשכן ושרתה השכינה בישראל. ובו ביום נאמרו לבני"ל שמונה פרשיות, כמוכא בגיטין (פ"ג ע"א) [פרשת טמאים - שזו ע"פ המלבי"ם בפ' נשא, ופרשיות תזריע-מצורע. ובפירוש רבינו מייחס (פ"א פ"א) שכולל ג"כ פ' שמיני שבו מפורטים הבע"ח הטמאים

המשך בעמוד ב' <<<

בשום אופן, אף לא לצורך אהבת ישראל. ואע"פ שמצות אהבת ישראל היא מצוה המובנת בשכל האנושי, וכל גופי תורה תלויים בזה, והמצוות האחרות יש שהם חוקים בלי טעם, מ"מ חלילה לך לחסר דקדוק קל בקיום חוקי התורה, מחמת אהבת חברים. ובדבר זה צריך מאד להזהר שלא לערב בדיני התורה את הנטיות הבהמיות של האדם, ואת הרצונות שבאים מכח הנגיעות והפניות שלו, אלא אע"פ שיאהב כל אחד מישראל כמוהו ממש, מכל מקום יזהר לשמור את כל החוקים בלי לערב בהם את נטיות שכלו.

זושה"כ "ואהבת לרעך כמוך" אבל זכור כי "אני ד", ולכן "את חוקותי" אפי' את החוקים שאין אנו משיגים את טעמם, ג"כ "תשמור", ואע"פ שהשכל והרצון הגשמיים שלך מורים לך להעדיף את מצות אהבת חבירך על קיום חוק בלי טעם, לזה הזהיר הכתוב "בהמתך לא תרביע כלאים", כלומר אותם רצונות שנובעים מכח החלק הבהמי שבאדם, אל תערב אותם בכל מה שקשור לשמירת החוקים, "שדך לא תזרע כלאים", "שדה" מורה על ארציות, אל תערב את הרצונות הארציים שבך בעבודת ד'.

(כ"ק רבינו הנחל יצחק ז"ע)

מהנחל
גה"ה איש בקצירת האומר

הכנה לקדושה

ואל יבא בכל עת אל הקודש (ויקרא טו. יג.) רמז הכתוב, שלהיכנס אל הקדושה אי אפשר בלא הכנה דבה, כי אם יכנס אל הקודש "בכל עת", פירוש בלי להיות מוכן לכך כראוי, קרוב הוא לבא אח"כ לנפילה ח"ו.

(כ"ק רבינו הנחל יצחק ז"ע)

עבודת ה' בבחינת 'רצוא ושוב'

דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת אל הקודש (ויקרא טו. ג.) הנה אי' מספה"ק שנדב ואביהוא התקרבו כ"כ אל ה' באופן גדול עד מאד, עד שמרוב דבקות ה' ותענוג וחשק והתלהבות בהש"ת התדבקה נשמתם ביוצאם ויצאה נשמתם, ובטלו מציאותם לפני הדר גאונו. אך באמת אין חפץ ה' בזה. דהלא בצאת הנשמה הרי הוא כמלאך וריבוא ריבון מלאכים יש לפני השי"ת לשמשו. ועיקר התענוג שיש להשי"ת הוא בעבודת שוכני בתי חומר המבטשים את הגוף לעבודתו ית'.

ועל כן הרבה השי"ת אזהרות לאהרן הכהן ואמר לו "אל יבוא בכל עת אל הקודש", דהיינו להתדבק נפשו במקורה העליון בכל עת שירצה בהתקרבו להשי"ת. כי זה עבודת האדם להיות מתקרב אל ה' בבחי' 'רצוא ושוב' ובל ירסו לעלות מדי ותצא נפשם מהם. ובפרט אהרן קדוש ה' שנכנס לפני ולפנים להקטיר הקטורת, שהוצרך לו חכמה וזהירות מופלאה בעמדו כמלאך מיכאל משרת להיות בבחי' 'רצוא ושוב' לכל תצא נפשו מתענוג ודבקות ה'.

(כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע)

לא תשנא את אחיך כמה שבלבך

לא תשנא את אחיך בלבבך, הוכח תוכיח את עמיתך (ויקרא יט. יז.). פירוש, כי לפעמים כשאדם עומד עד אור הבוקר בתורה ובתפלה, ואח"כ הולך לשוק ורואה שאנשים מטורדים בעסקים, אזי מתפאר ומתרעם בלבו עליהם על שלא עשו כמותו בתורה ותפלה, וכלא נחשבים בעיניו. לזה מזהירה התורה מוסר השכל: "לא תשנא את אחיך בלבבך", פירוש במה שבלבבך שלמדת היום וחברך לא כן עשה, כי אולי גם הוא יש לו מידות אחרות טובות ממך. על כן אדרבה, "הוכח תוכיח את עמיתך", שתוכיח עצמך עם עמיתך לאמה, מי יתן לי שיהיה לי מדות כחברי.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

ב' מיני כפרה

ונשא השעיר עליו את כל עונותם (ויקרא טו. כג.). הנה השעיר המשתלח מכפר על עונות עם בני ישראל, והציץ גם כן מכפר, וצריך להבין תרתי כפרה למה לו.

ונראה לי דהנה ידוע אשר מכל עבירה שאדם עושה נברא מזיק משחית ח"ו, וחוף מזה עושה פגם כביכול בפנים שלמעלה. ולזה היו צריכים ב' דברים היינו השעיר המשתלח הוא מוחה וממית את המזיק שנברא, על ידי שליחתו למיתה, כי מקודם צריך להרוג ולאבד את כל המזיקין שנבראו על ידי העונות, כי אם לאו, לא יוכל ח"ו לשוב בתשובה שלימה, כי המזיק עומד כנגדו ומקטרג, והציץ מרצה לתקן הפגם שעשה בפנים של מעלה, וזהו שאמרו חז"ל (נחמ"ד פ"ח ע"ב) הציץ מכפר על מעשי עזי פנים, לרמז על הנ"ל.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

מחיקת החטא כלא היה ע"י תשובה

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ד' תטהרו (ויקרא טו. טז.). יש להבין אם אמר הכתוב 'לטהר אתכם' מדוע אמר אחר כך 'תטהרו', בודאי יטהרו אם ד' יטהר אותם.

ויש לבאר על דרך משל, אם אדם חייב איזה חוב לתנווני, וכאשר שילם החוב, נוטל התנווני עופרת ומוחק החוב, אבל ניכר מקום החוב על הנייר ונראה שהי' שם חוב מתחילה, אבל כאשר הקב"ה מוחק החוב, החטאים של ישראל, מוחק כמו כן שלא יתראה שהי' חטא. וזהו שאמר לפני ד' תטהרו שלא יהי' ניכר שהי' חטא מקדם.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

לקיים המצוות בשלמות מבלי לערב רצונות עצמיים

ואהבת לרעך כמוך אני ה', את חוקותי תשמור בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים (ויקרא יט. יז-טו.). נראה לבאר סמיכות הענינים בדרך הרמז, שהתורה מזהירה, אע"פ שעליך לקיים בשלימות מצות אהבת חבירך, מ"מ חלילה לך מלגרוע ולהחסיר למען זה מההלכות המחוייבים ע"פ דיני התורה. ואפילו בדברים שאין אתה מבין אותם בשכלך, גם בהם צריך להיזהר ולהישמר ולא לגרוע מהם

האסורים באכילה וכו'. וכן פ' כהנים ולויים ופסח שני ופ' הדלקת המנורה שבפ' בהעלותך (רס"ג) ופ' פרה אדומה שהיו צריכים לעשותה למחרת כ"ב ניסן, וכן פ' אחרי עם כל עניני יוה"כ].

וכל פרשיות אלו נמסרו לבנ"י באופן שנמסר להם כל התורה וכמובא בעיובין נ"ד ע"ב שהסדר היה שקודם מסר מרע"ה לאהרן הכהן, ואח"כ לבני אהרן, ואח"כ לזקנים, ואח"כ לכל בני ישראל. ובנועם אלימלך איתא שסדר זה היה בגלל שאהרן הכהן היה שומע ממרע"ה ע"פ סוד, ובני אהרן אלעזר ואיתמר ע"פ רמז, והשבעים זקנים ע"פ דרוש, וכל בנ"י היו שומעים ממרע"ה על פי פשט!

והנה במדרש הגדול (פ' פקודי פרק מ' פסוק ג') מובא חידוש נפלא, שבאותו יום - א' ניסן נמסרה לבנ"י ג"כ פרשת קדושים!

אלא שמובא במדרש (ויק"ר כה, וברש"י סאן) בשם רבי חייא, שפרשת קדושים שנאמר בה (ט, א), "דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם וכו'", נאמרה בהקהל, מפני שרוב גופי תורה תלוין בה. ומביא הפנים יפות בשם פירוש הראב"ד על תורת כהנים, שהכונה בזה שפ' קדושים לא נמסרה לבנ"י בסדר הרגיל של כל התורה כדלעיל, אלא שכאן אמר מרע"ה את הפרשה לכולם כאחד (אלא שכל א' שמע והשיג כפי מדרגתו - ע"פ הנועם אלימלך). וב'מזרחי' כתב שאפילו נשים וטף שלא היו משתתפים כל פעם, כאן היו צריכים כולם להיות שם. ובמהר"ל בגור אריה מובא, שאפילו מי שלא היה לו פנאי היה חייב להיות שם בפרשה זו.

פ' קדושים מעין קבלת התורה בשלמות

ובספר הזיכרון מובא מהמדרש (ביק"ר ט, ט), מדוע פרשה זו כ"כ שונה משאר כל התורה, אומר רבי לוי מפני שעשרת הדיברות כלולין בתוכה! [כנגד דיבור הראשון - "אנכי ה' אלוקיך", אומר כאן: "אני ה' אלוהיכם". כנגד הדיבור השני - "לא יהיה לך", נאמר כאן: "ואלוקי מסכה לא תעשו לכם". כנגד הדיבור השלישי - "לא תשא", אומר כאן: "ולא תשבעו בשמי לשקר". כנגד הדיבור הרביעי - "זכור את יום השבת", אומר כאן: "ואת שבתותי תשמורו". כנגד הדיבור החמישי - "כבד את אביך", אומר כאן: "איש אמו ואביו תיראו". כנגד הדיבור השישי - "לא תרצח", אומר כאן: "לא תעמוד על דם רעך". כנגד הדיבור השביעי - "לא תנאף", אומר כאן: "מות יומת הנואף והנואפת". כנגד הדיבור השמיני - "לא תגנוב", אומר כאן: "לא תגנוב". כנגד הדיבור התשיעי - "לא תענה ברעך עד שקר", אומר כאן: "לא תלך רכיל בעמך". וכנגד הדיבור העשירי - "לא תחמוד", אומר כאן: "לא תעשוק"].

ומובן, שכיון שפ' קדושים היו בחינה של קבלת התורה ועשרת הדיברות ממש, על כן היתה צריכה להיות בהקהל - בהשתתפות כל ישראל ממש! ומדוע היו צריכים לחזור שוב על מעמד קבלת ועשרת הדיברות, אומר הרה"ק מבלאזוב בספרו צבי לצדיק, וכבר מובא בש"ך עה"ת, ע"פ מה שהובא לעיל, שהיה פגם בזה שנמסרו הדיברות לכלל"י בלשון יחיד, לכן לאחר שנעשה השארת השכינה והקשר עם הקב"ה חזר בשלימותו, חזר הקב"ה ונתן שוב את עשרת הדיברות בלשון רבים, שכולם ישמעו שהקב"ה מדבר לכל אחד ואחד מבני ישראל!

ומעתה נבין מה שמובא בזה"ק שכל שנה כשהגיעו לפ' קדושים היו החבראי קדישא דרשב"י שמחים, כיון שפרשה זו היא מעמד הר סיני מחדש בשלימות, וכמובא בזה"ק (קדושים דף פ"א ע"א) בשם רבי אבא, שפרשה זו "כללא דאורייתא היא", שכן הקב"ה מדבר לבני ישראל באופן שאין מקום לטעות שהכוונה לכל אחד ואחד.

הרי לנו קדושת שבת זו מצד פ' אחרי, וכן מצד פ' קדושים, שנכלל בה כח ר"ח ניסן שכולל כח כל חדשי השנה שכלולות בר"ח ניסן. וכח קדושת יום הכיפורים וקבלת התורה ועשרת הדיברות בשלימות!!

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ח של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

"עמדו להוסיף אהבה על אהבה"

בפרשתו, נדב ואביהווא בשמתו בקרבכם לפני ד', גדולים וקדושים עד מאוד היו, עד שמשאמר לאהרן על נדב ואביהווא שקדושים יותר מהם, ועליהם אמר השי"ת "בקרובי אפקד". ורז"ל אמרו שחטאו בכמה וכמה ענינים, אמנם בספרא (בפרשת שמות) כתיב עה"פ "ויקחו בני אהרן נדב ואביהווא", אף הם בשמחתם, כיון שראו אש חדשה שירדה מן המקום וליחכה על גבי המזבח וכו' הגיסו דעתם ועמדו להוסיף אהבה על אהבה, שנאמר ויקחו בני אהרן, ואין קיחה אלא לשון שמחה וכן הוא אומר ולקחתם לכם ביום הראשון וגו' ושמחתם וכו' מה קיחה האמורה להלן שמחה, אף קיחה האמורה כאן שמחה.

ואולי נוכל לומר, דהנה בפרק הזהב איתא במשנה "הזהב קונה את הכסף, הכסף אינו קונה את הזהב". ובגמרא מבואר שכאשר שנה רבינו הקדוש משנה זו לבנו, אמר לו, "רבי שנית לנו בילדותך 'הכסף קונה את הזהב', ותחזור ותשנה לנו בזקנותך 'הזהב קונה את הכסף'".

והנה בחידושי הרי"ם איתא, שע"ד העבודה נרמז כאן שתי בחינות, "דחילו ורחומי", ו"רחומי ודחילו". כי כסף רומז לאהבה, מלשון כיסופין, וצבעו לבן הרומו למדת החסד. וזהו רומז למדת היראה, שצבעו דומה לאדום. ויש דרך של אהבה המביאה לידי אהבה. ובדרך אפשר יתכן לומר, שבשנות הילדות והבחרות, שרתחת הדם גדול יותר, יש נטי' להקדים אהבה שהוא ההתלהבות והשמחה בעבודת השי"ת, ליראה, ובשנות הזקנה יש נטי' להקדים היראה לאהבה.

והנה בירושלמי כתוב כנוסח רבינו הקדוש בילדותו. ויתכן לרמז שבארץ ישראל וביחוד בירושלים שם מקור ההתקרבות לראות את פני השם, שם יש נטי' להקדים האהבה ליראה, וכמו שבשבתות ובימים טובים האהבה גדולה מן היראה. וכמ"ש שבנין בית המקדש "אפריון עשה לו המלך שלמה וגו' תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים". ולכן בתלמוד ירושלמי שהוא תורת ארץ ישראל, נפסק כרבי בילדותו, להיות בבחינת "רחימו ודחילו", כנרמז בדברי המשנה "הכסף" שהוא אהבה, "קונה את הזהב" שהוא היראה.

והנה להלכה נפסק כרבי בזקנותו, דהזהב קונה את הכסף, וכמו שבכל הנוסחאות כתוב "בדחילו ורחימו". כי הדרך המובחר להלכה הוא להקדים את היראה לפני האהבה. ובספה"ק איתא דכשהאדם מתעורר למדת היראה, אז ממילא נמשכת מדת האהבה אחריו. והו

שארז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, שעל האדם לעמול לקנות מדת היראה, והשי"ת ישיפע לו ממילא מדת האהבה. ומדת האהבה בלא יראה, אין לה ערך כלל, משא"כ מדת היראה גם בלי האהבה יש לה חשיבות גדולה. וכתב "כי שמש ומגן הוי' אלוקים", רמז הכתוב שלמדת האהבה המרומזת בשם "הוי'" צריך מגן ושמירה ע"י מדת "אלוקים" שהוא מדת היראה. כי לאהבה היוקדת צריך צמצום ושמירה ע"י מדת היראה.

ובספר שם משמאל (פרשת אחרי) כתב בשם זקנו הרה"ק מקאצק זצוק"ל, בטעם שמקודם היתה אהבה גדולה בין החסידים יותר מדורות שאחריהם, משום שהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע פתח את היכל האהבה, ומה נסתעפה אהבה גדולה בין החסידים, אך אח"כ ראו צדיקי הדור שמאהבה זו לקחו הרעעים לאהבתם המגונה ונתרבה גם אהבות חיצוניות בעולם, עמדו וסגרו את ההיכל ההוא.

וביאר שם שכל מה שמונה המדרש שחטאו נדב ואביהווא באופנים שונים, נמשך מן החטא הראשון של "ויחזו את האלוקים ויאכלו וישתו", שהי' בחינת אהבה בלי יראה ופחד. וכתב שם שמזה ילמד האדם שיהי' זהיר בהתעורר בו אהבה רבה בתפילה וכדומה ברשפי אש שלהבתי, שיהי' בצירוף יראת שמים. ולזה ראוי להסמיך אל התפילה עיון הלכה שהוא שמירה מעולה מפני החיצונים, ובשביל שאנשים בלתי נזהרים בזה, נסתעף הרבה פעמים, שהנפילה אחר התפילה גדולה מאוד. (ערי"ו)

לאחר ימים טובים, צריך שמירה יתירה מטעם הני"ל.

ולזה יתכן השייכות של כל מה שעשו נדב ואביהווא, כי מכיון שהוסיפו אהבה על אהבתם, ולא הגבילו עצמם בעבודות היראה, ממילא לא נטלו עצה, כי יקד בהם אש האהבה. וע"ד שכתוב בספה"ק על מאז"ל "כיון שהגיע ל'ואהבת' יכול עומד יכול מהלך", שמי שהגיע למדרגת אהבה, לא שייך כ"כ להגבילו שיעמוד ולא יהלך.

וכפי שהזכרנו לעיל, הרי בילדותו של האדם יש לו נטיה לאהבה יותר מליראה. ולכן אמרו מתי ימותו שני זקנים הבלו ואנחנו ננהיג את העדה, דהם סברו, שהנהגת מדת האהבה וצדיפה יותר מהנהגת מדת היראה. וזה שאמרו "שני זקנים הללו" שמחמת הזקנה, מנהיגים הם את הדור במדת היראה יותר מן האהבה. וגם מה שנכנסו שתויי יין למקדש, מסתמא משום שבקשו להוסיף אהבה ושמחה בעבודה"ש.

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

ללמוד ולצפות מתי יבוא לידי

ושמרתם מצותי ועשיתם אותם (ויקרא כב, לא), **ושמרתם** זו משנה ועשיתם זו המעשה, וכל שאינו במשנה אינו **במעשה** (תו"כ פ"ט מ"ג). רצ"ל דכתי' ושמרתם מצותי ועשיתם אותם, והנה מצוות קרויים מ"ע, והאיך שייך בהו שמירה, כי שמירה לא יצדק רק על לאוין. לזה אמה, כי שמירה יתבאר בכאן, ע"ד ואביו שמר את הדבה, שהוא לשון המתנה וחיכוך אימתי תבוא לידו, כ"ה הפי' בכאן, ושמרתם זו משנה, כי ללמוד הלכות המצוה בחושבו הן חיש קל יבוא ליד, ואדע איך אקיימם, וכל שאינו במשנה אינו במעשה, כי לא ידע איך יקיימם.

(אגרא דכלה)

למאוס ביצר מצד עצמו

וכי תזבחו זבח תודה וגו' לרצונכם תזבחוהו (ויקרא כב, ט). וכי תזבחו זבח תודה, היינו שתמנעו מעבירות ותזבחו היצר בשביל ד', והוה לד' לרצונכם תזבחוהו, היינו שלא יהי' הדבר מצד מצות ד' לבד, רק שימאס אצלו העבירה, וכי מרצונו, מלבד המצוה, רק מרצונו ימאס התאוה.

(דברי חיים)

חשיבות ההתאספות עם כלל"י

וידבר ד' אל משה לאמר דבר אל כל עדת בני ישראל (ויקרא יט, א). ופי' רש"י מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל, פי' פרשה זו של קדושים תהיו בהקהל, היינו שא"א לאדם שיזכה אל הקדושה אלא א"כ שיהי' בכניסה יחד עם הקהל בעבודת ד'. מפני שרוב גופי התורה תלוין בה, דהיינו תפילה בציבור ודומיהן, וכו', ולזה מדייק רש"י מלמד שפרשה זו של קדושים נאמרה בהקהל דוקא.

(מאור ושמש)

קדושת האדם מחמת מקור נפשו

קדושים תהיו כי קדוש אני ד' אלוקיכם (ויקרא יט, א). לכאור' אינו מובן מהו נתינת טעם באומרו כי קדוש אני וגו', כי איך יוכל האדם להדמות לבוראו ית' וכו'. אלא ידוע כי כל בחי' נשמת עם בנ"י המה חצובים מתחת כסא כבודו ית' וית' והם חלק אלוקי ממעל וכו', ולז"א הכתוב כי קדוש אני ד', והיינו לאשר אני אלוקיכם, ונשמתיכם המה חלק אלוה ממעל, לזה יש יכולת ביד כל איש ישראלי, לבוא לבחי' קדושה הלזו, כל אחד ואחד לפי בחינתו ושורש נשמתו בקודש.

(אוהב ישראל)

"וספרתם" (ג)

אנו ממשיכים בהעמקה בעבודת מצות ספירת העומר וחס השבועות ובהבנתה בבחי' רצוא ושוב שפתחנו בה. הנה אמר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע בפרשתן שזה עניין האזהרות שהזכיר הקב"ה את אהרן ובניו ואל יבואו בכל עת אל הקודש, שהחשש שגרם לאזהרה זו הוא שמחמת גדול אהבתם את השי"ת בבחי' רצוא, לא תצא נפשם מגודל הדבקות כנדב ואבירו שחפץ ה' בעבודת שוכני בתי חומר המזככים את טבעם.

ובהמשך נבאר עניין יציאת מצרים בבחי' רצוא אצל כל איש ישראל בזמן הזה, איך הוא נוגע לעניינינו ולמשך ימי חייו, אך עתה נעבור לענין עבודת ה' שוב, ומה ימעינה ע"פ בחי' רצוא, ואיך מקיימים אותה בימי ספירת העומר, ומדוע לקראת חג השבועות, העבודה הוא דווקא בבחי' שוב.

הנה בחינת רצוא שיש אצל האדם - שמתאוה נפשו להשי"ת, ורוצה לצאת מהמצר הגשמי שנתונה בה, זה שייך רק כלפי הנפש האלוקית בודאי, שהיא רוצה לצאת ממאסר הגוף הגשמי שמכסה על הנפש האלוקית מלאות באור החיים. אולם הנפש הבהמית שבאדם, הרי טוב לה גם במצבה, ונשאת בשפלותה וברצונותיה הבהמיים. ויתכן שלענין שאר מצוות ומועדים, סג בענין הרצוא, שהנפש האלוקית מתגברת על הנפש הבהמית בכח גדול לעלות מעלה.

אולם בספירת העומר יש דבר מחודש שאין בשאר קורבנות והמועדים. שמקריבים בו **שעורים** שהוא מאכל בהמה. שזה מרמז, שהעבודה בימים אלו הוא לא בבחי' רצוא שתרופה הנפש האלוקית ותצא ממאסרה הגשמי, כאשר היא משאירה את נפש הבהמית מתבוססת בחבליה, אלא בבחי' שוב, שעניינו, שגם הנפש הבהמית תזדק ותתעלה.

וביתר ביאור, תמיד עבודת האדם על הנפש הבהמית הוא שכופה אותה בכח גדול ע"י הנפש האלוקית, ויהיה שליט לרוץ אותו לרצון ה', ובחינה זו נקראת **"העלאת הנפש הבהמית לשורשה"**, ע"י שמגלה בתוך הנפש הבהמית את החלק האלוקי שבה, אך זה שייך גם ע"י כפייה של הנפש הבהמית.

אמנם כדי לזכות למעמד הנבחר קבלת התורה, לא סגי שתהיה **"אתכפיא"** של הנפש הבהמית שתהיה בעל כורחה עושה רצון ה', אלא **"אתהפכא"** - לגמרי, שתהפך הבהמיות לאלוקות ממש ותזדק יחד עם האדם בעבודה מדרגא לדרגא. ולזה לא מספיק העלאת הנפש הבהמית לשורשה, אלא **המשכת האור האלוקי למטה**, לזכר לגמרי את הנפש הבהמית ולהפכה לטוב.

זה המשמעות הפנימית של שני המצוות הללו: **"הנפת העומר"** ו**"ספירת העומר"**. הנפת העומר הוא בחי' העלאת הנפש הבהמית לשורשה, להניף ולהרים את הנפש ולהנהיגה בדרך האלוקית ולכוף עי"ז את הנפש הבהמית. ואח"כ בא עניין ספירת העומר, והוא **המשכת האלוקות למטה**, להאיר ולהזכיר את הנפש הבהמית לזככה ולטהרה ולהאירה לפנות בוקר.

זה הביאור **"וספרתם לכם"** להאיר למטה את האור האלוקי והמ"ט מידות הקדושות, עד שגם ה"לכם" - הנפש הבהמית תזדק ותתעלה, ותתבטל כלפי האלוקות. **ובשבוע** הבא נמשיך מעבודה זו דספירת העומר, איך מקיימים אותה עד שע"י עבודה זו ראויים אנו לקבלת התורה, להביך במה הויא עבודה זו ההכנה ראויה לקבלת התורה.

מזל"א טכא וגדיא יאה
הנו לשער ביה ברבית מזל טוב חמה ולבבית
קדם האי גבריא קיריא, מסור בלוי"ג
לכל קודשי בתי חיינו, ועומד לימין המערכת

הרה"ח ר' יוסף פפר שליט"א
לרגל הולדת הנכדה למזל טוב
בת לחתנו הר"ר יוסף צבי שורין הי"ו
ונברכו בכל לב שיראה נחת דקדושה ממנה ומכל יוצ"ח
באפגאר נחירין מתוך בריות נופא ונחוריא
מעליא וסייעתא דשמיא בכל פניה אבי"ד

נערך ע"י הרה"ג ר' חיים גרינפילד שליט"א

"תורתו מגן לנו"

הלכות והליכות במשנת התנא האלוקי רשב"י (א)

"אמר ר' יוחנן משום רשב"י כל ת"ח שאומרים דבר שמועה מפי בעוה"ז שפתותיו דובכות בקבר" (בבמות ז"א). לכבוד יומא דהילולא של התנא האלוקי רשב"י נלמד קצת ממשנתו, כמובא בליקוטי תורה מהאריז"ל: **"ראוי הוא שביומא דהילולא יאמרו בבי מדרשא מהנהו מילי מעלייתא דקאמרו ועי"ז יזובבו שפתותיהם להמליץ טוב על המזכירים לפני שוכן מרומים" עכ"ל.**

דיבור בשבת

רשב"י הוה ליה אימא סבתא דהוה מישתעיא סגיא (מדרבתי הרבה), אמר לה, אימא, שבתא היא, שתקה. (תוס' שבת קי"ג) **וכן נפסק בשו"ע** (שו"ע ס"א) **"ודבר דבא, שלא יהא דבורך של שבת כדבורך בחול"**. אמר ר' חנינא מדוחק התירו לשאול שלום בשבת [ואף שגם בחול אסור בדברים בטלים ועובר בעשה (יומא יט) זה רק בדברים של קלות ראש ויעוין עוד פמ"ג (שו"ע מ"ז סק"א)].

בלשה"ק: כתב הבה"ט (אות ב) **"הנשמר מלדבר כי אם בלשה"ק תע"ב** וקודש יאמר לו, ואנשי מעשה נזהרים ביותר מזה שלא לדבר בשבת אפי' בדברים הכרחיים כי אם בלשון קודש ונראה שטעמם הוא למגדר מילתא כדי שלא יבוא לשיחה בטלה" (מ"ב שם סק"ה).

דיבור אסור: יש אופנים שמעיקר הדין מותר לדבר ויש אופנים שאסור וכדלהלן (1) כל דבר שאסור לעשות בשבת אסור לומר שיעשה זאת למחא. לא מיעבי' דיבור שמועיל למלאכה כגון שמבקש מחבירו לבוא במוצ"ש לתקן לו דבר מה, אלא אפי' **הדיבור אינו מועיל למלאכה האסורה אסור**. ולכן אסור לומר בעזה"ש"ת שבשבת הבעל"ט אני הולך לקנות דירה.

(2) אך מ"מ מעיקר הדין מותר לומר **"אני נוסע בשבוע הבעל"ט למיורי"**, דנטיעה אינו בהכרח אסור, דאפשר לנסוע ברכב שגוי נוסע ממילא לצורך עצמו (ורק בזמן חול דנטיעה על החמור וכו"ב) דיש איסור השתמשות בהמה בכל אופן אף ע"י גוי, לכן אסור), ועוד דיכול לנסוע באופניים, ואף מעבר הים יכול לנסוע ע"י ספינה באופן המותר. (הגרשו"א א"ר ט"ו). מ"מ יש שהחמירו בזה כיון שאין הדרך בכך והוי כאומר בפירוש. [ויש ששינו הלשון לומר **"אני הולך למיורי"**].

(3) נחלקו הפוסקים האם מותר לומר **"אתכוב ס"ת"** שזה מלאכה אסורה אבל זה מצוה. ומסיק המ"ב דנכון לכתחילה להחמיר כשאין לו צורך (מ"ב ש"ו סק"א). לכן באופן שילד אינו מתנהג כראוי נכון לכתחילה לא לומר **"אתכוב צעטיל למלמד"** אם אפשר באופן אחר. וכמו"כ יש להקפיד ולא לומר **"אקנה כרטיס למיורי"**, אף אם נאמר דהוי צורכי מצוה.

דבר שאינו מתכוין, פסיק רישא

נחלקו ר"י ור"ש בכמה מקומות בש"ס (וסתם ר"י ר"ש הוא רשב"י), כשאדם עושה פעולה ואינו מתכוין למלאכה, ואינו וודאי שתיעשה המלאכה, ר"י אסור ורשב"י מתיב. אך באופן שזה **פסיק רישא - שוודאי תעשה המלאכה**, אף רשב"י מודה לאסור. ונכתוב כמה הלכות היוצא מכלל זה וכדלהלן.

(1) מותר לילך ע"ג דשא בין לחים ובין יבשים, כיון שאין מתכוין לתלוש. אבל אם העשבים גדולים יזהר שלא ירוץ עליהם **דהוי פסיק רישא שיתלש**. ואפשר דאפי"ל לילך במהרה אסור (מ"ב ש"ו סק"ה). וכמו"כ אסור לנסוע באופניים (של תלת אופן שמונה מ"מ אסור) ע"ג עשבים, דהוי פסיק רישא.

(2) טוב להחמיר שלא לאכול בגינות אם ישתמש שם במים, דיש חשש שיפלו מים על הדשא, ואף שאינו מתכוין מ"מ פס"ד דא"א שלא יועיל לגדלם (המ"א ש"ו). וכ"ז בימות הקיץ אבל בימות החורף שהאדמה שבעה מגשמים יש להקל (שו"ת הר צבי ק"ה).

פסיק רישא ע"י הרבה פעולות: העושה הרבה פעולות ביחד, ועל כל פעולה אין פס"ד שתיעשה

המלאכה, אבל ביחד כל הפעולות וודאי שתיעשה המלאכה, כגון ההולך בגינה ויש בה עשבים גדולים, ועל כל פסיעה אין פס"ד שיתלש, אך בסוף ההליכה וודאי שתיעקר העשבים. או ההולך בנר על ראשו, (מנהג שהיה נהוג בשמח"ת יעוין ועי"א תרס"ט) ועל כל פסיעה אין פס"ד שתכבה, אך אחר כל ההליכה וודאי שתכבה. או המסלסל פאותיו לתקנו, ועל כל סלסול אין פס"ד שתיתלש שערה, אבל בסופו של כל הסלסול וודאי שתיעקר, נחלקו הפוסקים (שו"ת בני כהונה ופרי"ח), ולהלכה י"א להקל (שש"פ) וי"א להחמיר (חוט שני), [עצה טובה קמ"ל: שבמשך השבוע יסלסל ויראה אח"ז האם יש שערות על אצבעו].

ספק פסיק רישא: המתארך בצימר במירוץ וכו"ב, ובשבת נסתפק האם כיבה בעה"ב את אור החשמל של המקרה. יש מתידין לפתוח, דהוי "ספק פס"ד לשעבר" (הט"ו והעיקר בה"ל יצידי כן ע"פ הרמב"ם), ויש מפקפקין בזה (שועה"ד קו"א רע"ז סק"א). ונכון לפתוח המקרה בשנינו (בכתפא וכו"ב).

הליכות רשב"י

אמר ר"ש לתלמידיו בניי שנו מדותי שמדותי תרומות מתרומות מידותי של ר"ע (גיטין ס"ה) הבה נתבונן מעט בהליכותי של התנא האלוקי רשב"י, ונלמד קצת מדרכיו ככל אשר תכיל הידיעה.

התמדת התורה: את ההגדרה של **"תורתו אומנתו"** מצינו בש"ס ופוסקים (שבת י"א, שו"ע אור"ח סק"ו, הלכות ת"ת שועה"ד פ"ה), **כדוגמת רשב"י וחביריו**, היינו לא רק שלמדו כל היום אלא זה היה כאומנות אצלם, והיינו שכל אומן עוסק בכ"כ עניינים מלבד מעשה האומנות, ואעפ"כ נקרא ע"ש אומנות שלו, דזה עיקר חיותו ושעשועו, **ובה מונח כל ישותו**. וזה הגדירו חז"ל על רשב"י, שמפני כך פטור מתפילה. ואף שלהלכה נפסק שרק רשב"י וחביריו, מ"מ נוכל ללמוד התמדה מה.

יגיעת התורה: איתא בגמ' (שבת לג) במעשה שנטמן בביתמ"ד, וכל יומא הוה מייית' להו דביתוהו ריפתא וכזא דמיא ע"כ, לקיים מאמר המשנה (אבות ג, ד) **כך היא דרכה של תורה פת במלח ומים במשורה** (שהרי כזא כל חרס קטן), וכן במערה לא נעשה הנס אלא בחרובין ולא באכילת תפנוקים, כמו"כ למדו תורה במסירות נפש בתוך חול עד צווארם עד שהעלה גופם חלודה (יחושביא שביעית פ"ט).

שינון וחזרה: מסופר במדרש (קהלת י): **"מעשה באחד מתלמידיו של רשב"י ששכח תלמודו. הלך בבכי לבית הקברות לבקש רחמים, וכשהיה בוכה הרבה נראה לו [רשב"י] בחלום, ואמר לו "כשתשליך בי שלוש צורות, אני בא אליך"**. הלך אותו תלמיד אצל פותר חלומות וסיפר לו המעשה. אמר לו חזור על פרק שלוש פעמים והוא בא אליך. ועשה כן. וכן היתה לו." (שלש שחכ שוב).

בכל דרכיך דעהו: במדרש רבה (ויקרא כ"א ח) מסופר על חנניא בן חכינאי ורשב"י שהלכו ללמוד תורה אצל ר"ע בבני ברק, ושהו שם י"ג שנה, רשב"י היה משלח וידע מה בגו ביתיה, ר"ח לא הוי שלח וידע וכו', ע"כ. חזינו אף שרשב"י פסק דמלאכתו נעשית ע"י אחרים וזה דרך הראוי שלא ישים האדם לב לצורכי גופו, מ"מ כל זה היה מעניינו האישיים אבל היה מתעניין בצרכי ביתו **"וידע מה בגו ביתיה"**.

תורתו מגן לנו היא מאירת עיינינו ימליץ טוב בעדינו

שורש ה' * ענף ב'

"עונג שבת" - כיצד

באמת, ועל כן גם בשבת ובמצווה צריך להיות המחשבה בשעת האוכל."

"כמו שחשבת", מפטיר שלמה חיים, "אך אמור לי, מה כן צריך להתבונן במצוות עונג שבת, ואיך אפשר לקיים מה שנראה כמו לרכב על תרי רכשי".

"הבה נא נתחיל להתהלך במשעול הזהב שסלל לנו רבינו, ונתבונן בדבריו הקדושים אשר מאירים את דרכינו", מתחיל תנחום את דבריו. "כבר זמן רב לומדים ועוסקים אנו בדברות קדשו של רבינו, אשר רבות הוזכר בהם, הענין של גדלות מעלת השבת, ובהם השבח של הפיכת ה"נגע" ל"ענג", אשר זהו **וקראת לשבת ענג**. והרי זה עתה למדנו את פרשת הנגעים וטהרתם, אשר אמרו חז"ל כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים נתיראו, **אמר להם משה אל תיראו, אלו לאומות העולם, אבל אתם לאכול ולשתות ולשמוח**. ולכאורה דברים אלו מרפסין אגרי בפליאתם ובפירושם, מה הכוונה לאכול ולשתות ולשמוח, וכי היא עלמא כבי הלולא, בלי שום חשבון, בלי שום תכלית!?"

"לפיכך מתחיל רבינו לפרש, ונתחיל כעת על קצה המזלג, ובעזרת נמשך מאוחר יותר. כאמור ישנם כמה מדרגות בעבודת האכילה ותיקונו. המדרגה בתחילת כניסת האדם לעבודה זו, הוא שיזרה **שלא להגדיל את כח חומריותו על צורתו הקדושה**, שלא יאכל יותר מכדי שביעה, שלא למלאות בטנו בתאוותו. ובפרט שאכילתו תהיה בדברים המועילים והנצרכים לחיותו להברות גופו ואיבריו, אך לא יאכל כל מה שהחין מתאוה וחומד, שאלו דברים המזיקים לגוף. וכ"ש שלא יאכל דברים המזיקים לנשמה, שהם דברים שכשורתם עומדים בספק, שעונש ספק איסור, יותר חמור מוודא. **ובעבודה זו קונה קנין נפש חלק נפש שננפש אשר בקדושה בשלמות**". שהרי כל ה' חלקים בהאדם נפש רוח נשמה חיה יחידה, כל אחד מורכב וכלול אף הוא מה' חלקים הנ"ל, ועתה מתייחס רבינו לה' חלקים אשר בנפש".

"המדרגה השניה היא **"קדש עצמן במותר לך"**, אך בזה נרחיב כבר בהמשך". ונתנייח, שלמה חיים, תמשיך בדיצה בהכנותין לקראת שבת קודש כי ה' הטובה עליך, והעיקר הוא לאחוז ראש ולכוון כל מעשיך לכבוד הבורא יתברך שמו, ובעזרת"ה יהיה נועם ה' עליך ועל מעשי ידך, ובוודאי תזכה לקבל את פני שבת באנוף נהירין ובהתעלות".

"יש"כ תנחום, דברין המועטים בכמותם אך רבים באיכותם היו עלי כמים קרים על נפש עיפה והאירו את עיני. ואולי עוד אספיק אני בעצמי לעיין בדבריו הקדושים של רבינו". "גוט שבת תנחום", הוא זורק ברגש, והנה הוא ושקיותיו נעלמים בין רגע בין סמטאות הרחוב.

"אה, אגוטן ערב שבת תנחום", מקדם את פניו שלמה חיים בצהלת פנים כאשר נפגשו צעדיהם בשערי המקווה בערבו של שבת. "אגוטן ערב שבת" מאיר לו תנחום את פניו באור חוזה, כאשר פאותיו חזיפי זקנו הצעירה נוספות מים זכים וטהורים, ונוצצים כיהלומים מאירים. "פשש... אני רואה שאתה אוחז כבר באמצע ההכנות לשבת קודש", נענה תנחום כאשר עיניו פחלות לשתי ידיו העמוסות שקיות של ידו ורעו. "אכן, תנחום", הרי פה במקוה מוכרים כל מיני מעדנים ומטעמים לכבוד שבת קודש, נג, ועלינו הרי לקיים **'וקראת לשבת עונג'**, ולכן ממלא אני את ידי מכל טוב לכבוד שבת". "יפה מאוד", משבחו תנחום בנעימות, הרי למדנו שבשבת קודש מקבלים את מלך הכבוד כאורח נכבד בביתנו, ומה משובח מזה - לקבל פניו בכל מיני מאכלים משובחים וערבים".

"אמור נא לי תנחום", פותח שלמה חיים בנימה של תמיהה ושאלה, "מאז ומתמיד תמהתי בלבך, וכי מצוות עונג שבת, גוברת על כל מה שלמדנו עד היום על חובתו של האדם לעבוד על עצמו שלא להגרר אחר תאוות לבו, ושלא להמשך אחר תענוגי עולם הזה שיכולים להשכיח מאתו את כל תורתו וחובתו בעולמו. מה הפירצה הזאת שראינו, שכאילו שם יש יום אחד בשבוע, שאז צריך לאכול ולשתות ולשמוח, אתמהה".

"אי, אי, אי, שלמה חיים, יפה שאלת", נענה תנחום כאשר רגליו מוליכות אותו משם והלאה, לפינה צדדית. "ראשית הרי מסתמא ידוע לך מה שאמר הרה"ק מרוזין שמי שרוצה **"בדווקא יכול להתגשם אף בשבת קודש**, ואף ממאכלי השבת עצמם. והכוונה, שאף בשבת עצמו לא יקרא דרוז לעצמו, ולא יתיר את נפשו הבהמית ממסגרתה בתירוף זה של עונג שבת.

"ויותר מזה מפרש רבינו ההייליגער סידורו של שבת", מוסיף תנחום ואומר, "בדברי חז"ל, "שאל מין אחד את ר"ע מדוע אתם עושים מועדין, הרי כתיב חדשים ומועדיכם שנהא נפשי, אמר לו מי כתיב חדשי ומועדי שנהא נפשי, **חדשים ומועדיכם כתיב, בזמן שאתם מכוונים להנאת גופכם בלבד הם שנואים, אבל אם הם לעבודתם אינם שנואים עלי ואינם עלי לטורח, אלא אוהבים וחביבים**". ועוד אמרו חז"תי פרש על פנים פרש חגיכם, אלו בנ"ה שאוכלים ושותים ומשחקין יותר מידי כסבורים שמענגים את השבתות וימים טובים" וכו', ע"כ לשון המדרש. ואומר רבינו "הרי שגם בשבת ויום טוב לא ניתן רשות להתענג בדשן נפשי למענו ולמען תאוותו וחשקו, ואלו הממלאים בטנם באוכל למלאות רעבון נפשם כסוס כפרד אין הבין אם אוכל לכבוד שבת או לכבוד עצמו דורש, לא באלה חפץ ה', כידוע להרוצים לדעת את ה'".

אבי הנחל

הרה"ג ר' יהושע לאנגויער שליט"א

מקרים מיוחדים ב'מוריד הטל'

שני בחורים נפגשו. כמובן מה עושים שני בחורים שנפגשים, מבררים מה נשמע, איזה חדשות התחדשו היום, וכשאומרים "חדשות" אצל בחורים ואברכים יקרים, הכוונה "מה נתחדש היום בבית המדרש".

מספר הבחור לחבירו, "יש לי שאלה בהלכות מוריד הטל". כתוב בשו"ע (או"ח סימן קיד ס"ח) שאם אדם התפלל שמו"ע ומסתפק אם אמר מוריד הטל, עד שלושים צריך לחזור ולהתפלל, כי הוא בחזקת שלא אמר. אבל אם אמר לעצמו תשעים פעמים אתה גבור עד מוריד הטל, אם מסתפק, הרי הוא בחזקת שאמר מוריד הטל, ואינו צריך לחזור".

ממשיך הבחור בספורו, "אני אמרתי תשעים פעמים מוריד הטל, אבל בכל זאת כשהתחלתי להתפלל, שמתו לב שעדיין לא מורגל על לשוני לומר מוריד הטל, ואני עדיין מורגל לומר מוריד הגשם. השאלה היא האם במקרה שלי, אני צריך לחזור ולהתפלל למרות שכבר אמרתי תשעים פעמים מוריד הטל"? [שאלה זו גם מצויה בשבוע הבא לאחר שיעברו שלושים יום, ושם לב שעדיין מורגל לומר מוריד הגשם].

השיב לו חברו, "לי יש שאלה הפוכה בדיוק. אני שם לב שלמרות שעדיין לא עברו שלושים יום, ולא אמרתי תשעים פעמים, אבל לשוני כבר מורגל מאליה לומר מוריד הטל".

נשאלת השאלה, מה הדין במקרים הנ"ל, האם הולכים אחר פשטות דברי הפוסקים שלא חילקו, או שהולכים אחר כל אדם לפי המציאות שהוא מרגיש איך שלשונו מורגלת.

ניתן לשלוח תשובות לשאלות, לפקס ולדא"ל של המערכת בכתב ברור וקריא כמו"כ בימים הקרובים תוצב תיבה מיוחדת בביהמ"ד להכנסת תשובות למדור זה התשובות המובחרות יפורסמו בעז"ה בגילון הבא לצד שאלה חדשה

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

ברכת מוזל טוב
קדם האברך כמדורשו צורכא מרבנן הר"ר דוד דויטש הי"ו מחשובי לומדי גוללנו עלת דוד בן ידירו הדגל הרה"ג ר' יוסף דויטש שליט"א יו"ר מכון באר החיים

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' יואל קליין שליט"א לרגל היכנס בני לעומת"צ בשעט"מ ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת וקדושה וכט"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' יוסף פפר שליט"א וחתנו הר"ר יוסף צבי שווארץ הי"ו לרגל הולדת הנכדה/הבת למוזל טוב ובשעט"מ ויה"ר שיראו ממנה ומכל יוצ"ח רוב נחת וקדושה וכט"ס אבי"ר